

PARÁDFÜRDŐ, 1957

Az OEE 86. közgyűlése

Egy szakmai tanácskozásról hazatérőben utazás közben is szakmáztunk. Közeledve a végcél felé, útítársam, *Markovits Tibor* minden átmenet, apropó és egyéb beszélgetési „melléktermék” (pl. körmondfonság, ástás) nélkül nekem szegelte szakmánk egyik legégetőbb kérdését:

„Zoltán bátyám! Szoktál-e még asztalon táncolni?”

Én mint született „gyors észjárású” nyugdíjas mérnök, a válasszal nem késlekedtem. Szoktam bizony! Felnőttkoromtól ugyan elég ritkán, úgy harminc évenként egyszer. Az elillant hatvan esztendő alatt először 1957-ben a parádfürdői vándorgyűlésen, a gyógyintézet dísztermében, utoljára meg 1958-ban Mátraházán, a rozoga munkásszálló „összes termeiben” megrendezett leánybúcsúmon. (Akkor és ott nem vallottam be, hogy egykori barátaim unszolására a visegrádi vándorgyűlésen, melyet részben egy hajón tartottak, még egyszer táncra perdültem, de jószágos házigazdánk, *Madas László* a csillárookra való tekintettel lebeszélte a folytatásról, közben a hajóskapitány meg azt súgta a fülembbe, hogy ez egy rozoga műemlékhajó, amely könnyen széteshet, ami senkinek sem lenne jó, meg a víz is hideg.) A kérdés természetesen nem ez utóbbi két esetre vonatkozott. Sokkal inkább az elhíresült 1957-es parádfürdői vándorgyűlés eseményei érdekelték egy autentikus szem- és fültanú szájából.

Főmérnök a levegőben

Az ott történtek leírását az elmúlt évtizedek alatt sokszor és sokan kezdeményezték, legutoljára lapunk szerkesztőbizottsága. Ezt én, mint állítólag az utolsó előtti élő tanú, készséggel vállaltam, de mivel bizonyos körülmények és előzmények ismerete nélkül a leírtak nehezen lennének érthetőek, ez a visszamenőleges emlékezés a megszokottnál kissé terjedelmesebb lesz.

A hírhedtté vált vándorgyűlésnek két meghatározó előzménye volt. Az egyik a Mátrafüreden székelő Délmátrai Állami Erdőgazdaság és a Recskén székelő Északmátrai Erdőgazdaság 1957. október 1-jén történt összevonása, a másik pedig az utóbbi erdőgazdaságnál folyó korrupciós jellegű rendőrségi vizsgálat. Mindkét eseményről minden illetékes időben értesülhetett.

Előzmények és körülmények

A vándorgyűlésnek voltak olyan előzményei és körülményei, amelyeknek ugyan semmi közük nem volt az Egyesülethez, vagy az akkor tisztséget viselő kollégákhoz, annak lefolyását és végeredményét alapvetően meghatározták.

Az Egyesület elnöke, *Madas András* és főtitkára, *Saly Emil* között voltak alapvető nézetkülönbségek, de ezeket olyan tapintatosan kezelték, hogy még a legtájékozottabbak is csupán sejtették azokat. Az Egyesület munkájának és céljainak megfogalmazásakor a főtitkár a „szakmai szempontokat” (pl. „V fa jelölést”, a rontott erdők átalakítását) tartotta elsődlegesnek. Indokai szerint azért, mert az Egyesület a jelképesnek is alig tekinthető tagdíj mellett az erdőgazdaságok támogatásából él. Az elnök ugyanakkor bővíteni javasolta a szórakoztatóbb jellegű közösségi programokat (pl. erdészbal, kirándulás, zene, kártya stb.). Kettejük között a legnagyobb nézeteltérést az erdészképzés megfogalmazása jelentette. A főtitkár úgy vélte, hogy pl. az erdőmérnök az, akinek erdőmérnöki, az erdésztechnikus pedig az, akinek erdésztechnikusi oklevele van. Az elnök szerint - véleményét a főtitkár informálisan és szóban, csupán elnöki kinyilatkoztatásnak tekintette - viszont mindenki technikus, akinek bármilyen erdészeti képzése van, de nem mérnök. A főtitkár szerint a jogszabályokra kell támaszkodni, az elnök szerint inkább az elérendő célok-

ra. A nézetkülönbség a vándorgyűlésen is érzékelhető volt.

A vándorgyűlés megtartását nehezítette, hogy a recski erdőigazgató az átszervezés előtt álló Délmátrai Erdőgazdaságot nem vonta be a vándorgyűlés előkészítési munkálataiba, így én - akit közben kineveztek főmérnökké - sem ismertem a programot.

Az előjelek kedvezőtlenek voltak, mert pl. a népes lengyel delegáció a számára fenntartott turistaházi szállás szemrevételezése után köszönés és búcsúzás nélkül hazautazott. A térség legjobb turistaházában ugyanis hideg folyóvíz csak reggel és este 5-7 óra között volt. (Melegvíz-szolgáltatás nem is létezett.) Sajnos a szállások elfogadhatatlan állapota miatt az első nap programja után sok hazai küldött is elutazott. Kedvezőtlen jel volt az is, hogy az OEE sok érdeklődőnek nem tette lehetővé a vándorgyűlésen való részvételt.

Az Északmátrai Erdőgazdasággal kapcsolatos írásokban gyakran szerepel az ÁVO. Ennek az oka az volt, hogy az ötvenes években Recsk határában létesített internálótábor 1953-ban felszámolták, amelynek során a területét és az azon létrehozott állóeszközök jelentős részét a Recskén székelő állami erdőgazdaság kapta meg. A tábor kiszolgáló polgári alkalmazottak közül - akiknek az Államvédelmi Hatóság volt a munkáltatója - sokan (pl. gépírók, könyvelők, gépkocsivezetők, asztalosok, ácsok, konyhai dolgozók) az erdőgazdaságnál helyezkedtek el. Emiatt sok helyen az erdőgazdaság lett az Államvédelmi Hatóság jogutódja.

Még a két erdőgazdaság összevonása előtt feltűnt, hogy a Mátrafüredi Erdőgazdaság területén az 1956-os jelzésű eljárások száma nagyon magas. Ezért a gyöngyösi rendőrkapitánysággal - akikkel kapcsolatunk kifogástalan volt - kezdeményeztük az '56-os ügyek teljes körű felülvizsgálatát, ami meglepő eredménnyel járt. Kiderült, hogy a folyamatban lévő eljárások több mint a felének - az időben történt egybeesésén túl - semmi köze nem volt az '56-os események politikai vonatkozásaihoz. Az erdőgazdasági dolgozókat is érintő ügyek zöme borhamisítással, pálinkafőzéssel, származási igazolvány nélküli faanyagszállítással, engedély nélküli vadhúsértékesítéssel, karácsonyfalo-

pással és fegyverrejtegetésként ócska-vasgyűjtéssel kapcsolatos. Ennek eredményeként a rendőrségi ügyek száma jelentősen lecsökkent, és az erdőgazdaság is kedvezőbb elbírálás alá került.

A vándorgyűléssel kapcsolatba hozható események főbb szereplői

Fila József: Az ország egyik legjobbnak tartott erdészeti szakembere néhány évig az erdészeti főhatóság egyik legbefolyásosabb vezetője volt. Ilyen minőségében 1957 szeptemberében és októberében a dolgozók előtt ő jelentette be a két erdőgazdaság összevonását, ő búcsúztatta el a korábbi, és iktatta be az új vezetőket. Ezzel egy időben az erdészeti vándorgyűlésen az illetékes miniszterhelyettes mellett ő képviselte az erdészeti főhatóságot. A vizsgálatok lezárulása után pedig őt nevezték ki az összevont erdőgazdaság igazgatójának. Ez a viszonylag sok egymást követő változás lehetett az oka, hogy a rendcsináló Fila József szerepét sokan nem ismerték, így egymásnak ellentmondó vélemény alakult ki róla.

Bakondi Ernő: Az események legrejtélyesebb szereplője volt. Hivatalos körökben a legkiválóbb erdőigazgatók között emlegették. Valószínűleg ennek köszönhető, hogy a számos ellentétes vélemény és kedvezőtlen előjelek ellenére őt kérték fel a vándorgyűlés házigazdájának. Ezért a megmagyarázhatatlan, és a későbbiekben ismertetésre kerülő események nagy értetlenséget okoztak.

Csillag Lajos: A Délmátrai Erdőgazdaság igazgatója volt, aki a legideálisabb munkáskáder hírében állt. Kijelentette, hogy mivel nem ért hozzá, a szakmával nem foglalkozik, az teljes egészében a

főmérnök hatáskörébe tartozik. A politikai vonatkozású munkákat magának tartotta fenn, ami szinte kizárólag a megyei és központi szervek kritizálásából állt.

Rakonczay Zoltánt 1956 tavaszán nevezték ki a Mátrafüredi Erdőgazdaság, majd 1957. október 1-jén az összevont mátrai erdőgazdaság igazgatóhelyettes főmérnökévé.

Az Északmátrai Erdőgazdaságnál folyamatban lévő vizsgálatot **Rabovszki** rendőrőrnagy vezette, akivel eleinte korrekt viszonyt sikerült kialakítani. (Az előzetes vizsgálati anyagokból feltűnt, hogy a híresztelésekkel és sokak váromozásával szemben a nyomozók kérdései eléggé jelentéktelen, bizonyos fókig sértő, esetenként megalázó ügyekre vonatkoztak. Pl.: az ÁVÓ-tól átvett kemencében kik, mikor és hányszor süttöttek malacot, azokat hol és kik fogyasztották el, és honnan hozták hozzá a bort. Miért nem szabályozták részletesen a térítés összegét és módját, amikor egy több férőhelyes állami istállóban két állami ló mellett két maszek tehén is tartózkodik stb.)

Mivel a munkát nem lehetett megosztani, néhány hét múlva mindkettőnkön mutatkoztak a kifáradás jelei. Amikor az őrizetbe vett „nem dolgozó” dolgozók létszáma meghaladta a húszat (köztük volt négy erdészvezető), és a korábbi vezetők közül már csak én voltam szabadlábban, megkértem az őrnagyot, hogy az őrizetben lévőkről adjon egy listát. Kérésem indoklásul felhoztam, hogy a családtagoktól, a munkatársaktól és a szomszédoktól beszerzett adatok hiányosak és egymásnak ellentmondanak. Ő eléggé indulatosan azt válaszolta, hogy a dolgozók létszámenlőrzése nem a rendőrség, hanem az

erdőgazdaság feladata, egyébként a munka törvénykönyve szerint, aki négy egymást követő napon igazolatlanul nem jelenik meg a munkahelyén, elbocsátandó. Végül azt kérte, hogy ne nehezítsem az ő helyzetét, és örüljek annak, hogy én szabadlábban vagyok. Visszontválaszként elmondtam, hogy a szabadlábban való létezés természetes állapotnak tekintem, és ezért senkinek nem leszek hálás, különösen nem a rendőrségnek. Attól kezdve többé nem keresett, azt mondta, hogy megvárja az új igazgatót, aki a hírek szerint tőlem tárgyalóképesebb. Így is lett. Próbaképpen, tanácsára az egyébként őrizetben lévő kollégák közül háromat elbocsátottam. A munkaügyi perek hónapokig tartottak, és valamennyit elveszítettünk. Kapcsolatunk megszakadása után terjedt el a hír, mely szerint megtelt az egri börtönnek az a része, amelyet a mátraiaknak szántak, és az őrnagy azt a parancsot kapta, hogy csak annyi embert vehet őrizetbe, amennyit felszabadít.

A vándorgyűlés

A vándorgyűlés időpontját és helyszínét a lehető legkedvezőtlenebbül választották ki. Minden illetékes tudhatta, hogy a megye három erdőgazdasága (Eger, Recsk, Mátrafüred) közül az utóbbi kettő szeptemberben összevonásra kerül. Bakondi Ernő, az Északmátrai Erdőgazdaság igazgatója azt hirdette, hogy nem összevonás lesz, csupán a Mátrafüreden székelő erdőgazdaságot a Recskihez csatolják. **Csillag Lajos**, a mátrafüredi igazgató összevonást emlegetett ugyan, de fordított előjellel. Az, hogy a vándorgyűlés megszervezésének előkészítéséből a Délmátrát kihagyták, sejtette, hogy a Bakondi-féle elképzelés valószínűleg megvalósításából kialakult helyzetet úgy lehetett volna megelőzni, hogy azokat két-három hónappal korábban, és a botrányal nem érintett erdészeti körzetben rendezik meg. Az erdőgazdaság 13 erdészete közül a rendőrségi vizsgálat csak négyre, a tamalaleszire, a sirokira, a sándorrétre és a fényespusztaira terjedt ki.

Az északmátrai gazdaságnál hónapok óta folyt a nagyarányú rendőrségi vizsgálat. Utólag nehéz lenne kinyomozni, hogy a döntéshozókra melyik hír vagy álhír gyakorolt nagyobb hatást, de tény, hogy Recsk székhellyel az összevonás október elsején bekövetkezett. Annak részeként mind a hat központi kinevezett vezetőt (két igazgató, két igazgatóhelyettes főmérnök és két főkönyvelő) felmentették korábbi beosztásából, az új gazdasághoz Recsk

Jobbról az első Fila József, a rendcsináló igazgató

Álló sor, balról a harmadik Bakondi Ernő igazgató – kaszával a vállán

székhellyel igazgatónak Bakondi Ernő, igazgatóhelyettes főmérnöknek Rakonczay Zoltánt nevezték ki.

Költözködés közben derült ki, hogy Recskén nem található az új erdőgazdaság központjának kialakításához szükséges épület, így annak székhelyét Parád-fürdőre helyezték. Ott a munka ismét irodaház keresésével kezdődött. A rendetlenséget és a vélemények megoszlását jellemzik a következők:

Amikor elterjedt a hír, hogy a főmérnöknek nincs irodája, gépirója, telefonja, autója stb., a főhatóság illetékesei így nyilatkoztak:

– Saly Emil főosztályvezető azt tanácsolta, hogy az eléggé zavaros helyzetben ne feszítsük tovább a húrt, egyébként nincs olyan jogszabály, amely a főmérnökök járandóságait rendezné. A feladatot majd az új igazgató megoldja.

– Sítkei János, aki e témában legilletékesebb főosztályvezető volt, azt javasolta, hogy a főmérnök foglaljon magának irodákat.

– Kocsmár Ferenc vállalatfelügyeleti főosztályvezető úgy nyilatkozott, hogy egy ilyen mamlasz főmérnök megérdemli, hogy iroda nélkül dolgozzon. Egyébként az erdész urak állandóan azt hangoztatják, hogy nagy a bürokrácia és kevés a „tő mellett” dolgozó szakember. Ebben a helyzetben a főmérnök menjen ki a melósok közé, és így bürokrácia nélkül irányíthatja a termelést. Esernyőt lehetőleg ne vigyen magával.

A kitűzött napon a vándorgyűlés a program szerint elkezdődött. Nagy meglepetést keltett, hogy a megnyitó beszéd után az igazgató néhány bizalmasával, valamint néhány járási és megyei vezetővel köszönés nélkül távozott. Utólag sem sikerült megállapítani,

hogy a végtelenül kínos távozás önként, felkérésre, vagy hatósági kényszer miatt történt-e. A szünetben a helyszínen tartózkodó, nemrég kinevezett illetékes miniszterhelyettes, Balassa Gyula, (aki „próbaidejét” töltötte) az egyébként tájékozatlan főmérnököt kérte meg a házigazda szerepének betöltésére. Ő a résztvevők körében teljesen ismeretlen volt. És mivel feladata kizárólag az étkeztetéshez és az elszállásoláshoz kötődött, főpincérnek, vagy szállásmesternek tekintették. Az igazgató távozása – elsősorban mivel a délutáni programban neki nem jutott szerep – nem keltett különösebb feltűnést a küldöttek körében. Így a Bögér András által irányított terepi program is sikeresen lezajlott. A problémák az után jelentkeztek, illetve keletkeztek, többé-kevésbé a következő sorrendben:

– A délutáni és esti informális beszélgetések legérzékenyebb pontja az erdőtiszték (vagyis az erdőmérnökök), valamint az altiszték és az erdészeti segédszemélyzet (erdőőrök, alerdészek, erdészek) közötti viszony volt. (Mivel közben az első erdésztechnikusok munkába álltak, a korábban napirenden lévő, középfokú erdészképzés megoldatlansága lekerült a napirendről.)

– A küldöttek között egyik legkényesebb beszédtema az előző év októberi események értékelése volt. Az egymást sem nagyon ismerő küldöttek az elmúlt év alatt eltűnt, elbocsátott, őrizetben lévő barátait, kollégáikat, volt osztály- vagy évfolyamtársukat keresték. A hírek a vártnál valamivel jobbak voltak, mert sokakat kiengedtek, visszakérültek munkahelyeikre, visszakapták szolgálati fegyvereiket és folytathatták korábbi szakmai tevékenységüket.

(Egy jellemző példa: Egy viszonylag eseménytelen békőznapi szolgálati tételre jelentkezett N. Róbert, fiatal, jóvágású erdész. Miután közöltük vele, hogy visszakapja a kerületét és szolgálati lakását, így akár meg is nőülhet, kiderült, hogy ő nem az erdőgazdaságnál folyó korrupciós ügy egyik szereplője, hanem az év tavaszán disszidált. Mivel bonvágyát nem tudta leküzdeni, bázajlott és jelentkezett a rendőrségen. Ott – miután semmit sem tudtak a rovására írni, azt tanácsolták, hogy menjen vissza a volt munkahelyére, és amíg nyugaton volt, arra az időre vegyen ki fizetés nélküli szabadságot.)

Az ismerkedési estnek is nevezett, éjszakába nyúló baráti találkozó hangulata eléggé hullámzó volt, de mélypontját éjfél előtt érte el, amikor is bejelentettük, hogy néhány gépkocsivezető és fogatos az eső miatt felázott utakon nem tudja elszállítani a vendégeket a számukra kijelölt szálláshelyekre. Hamar nyilvánosságra került az is, hogy az így szállás nélkül maradt 30-35 főnek nem sikerült új szálláshelyet találni, ezért arra kellett felkészülniük, hogy az éjszakát az étteremben töltsék. Jóval éjfél után, amikor a korábbi éles viták barátságosabb beszélgetéssé szelődtek, a „főpincér” bejelentette, hogy nemsokára hozzák az új, meleg „hajnali” vacsorát, és kollégáit utasította, hogy a domoszlóival megtöltött 130 literes hordót verjék csapra. Végül a cigánybanda is visszaszivárgott, a közhangulat egyre javult. A hangulat folyamatos emelkedését az is jelezte, hogy a folyosókon és az igénybe nem vett közösségi helyiségekben korábban barátságatlanul viselkedő szanatóriumi beutaltak, az ápoló személyzet és a konyhai dolgozók fokozatosan elfogadták a kialakult helyzetet. Hajnal felé, de még pirkadat előtt – azóta sem derült ki, hogy kinek a kezdeményezésére – összetoltak hat asztalt, amelyeken 20-25 erdész fergeteges, itt és ilyen alkalmakkor még nem látott táncra kerekedett.

A tánc kis idő múltán egy 3-4 perces szülő verbunkossal fejeződött be, amelyet az addig ismeretlen főmérnök mint egykori kollégista népi tánckaros mutatott be. A hangulat változását jelezte, hogy a korábban csupán bábéskodó, de egyre szaporodó kívülállók hangos és egyértelmű tetszésnyilvánítással fogadták. (Mellesleg a bor is megtette a hatását.) Akik az elmúlt közel 60 év alatt ennek a vándorgyűlésnek az eseményei után érdeklődtek, előbb-utóbb bevallották, hogy őket a hajnali asztaltánc érdekelte. Ennek ellenére e sorok

Jobbról a második Földes László miniszterhelyettes, mellette balra Fila József és Somkúti Elemér

írójának véleménye szerint a tánc csak következmény lehetett. Az öröm forrása többek között az volt, hogy órák alatt létrejött a mérnökök, erdészek, alerdészek, erdőőrök egymásra találása. Az elsősorban a „Szeressük egymást gyerekek”-et, és a „Selmechánya szép kis város”-t éneklő, a tarokk és az ulti, az önözés és a tegezés egyenrangúsítása megettette a hatását. Az évtizedekig tartó feszültségek elmúltával az alúsztek az erdőtisztekkel egy asztalnál ültek, ugyanazt az ételt kapták, ugyanazt a bort itták, és ugyanarra a muzsikára táncoltak. Megszűnt közöttük a feszültség abból eredően, hogy valamikor más-más iskolába jártak.

Aki a sírva vigadás leírhatatlan mélységekből fakadó – a születés és az elmúlás eggyé olvasztó – élményét saját alanyi jogán még nem élte át, annak azt hiába íránk le..., aki meg átélte, annak hiába való lenne leírni.

A vándorgyűlés központi programja – az étkeztetésekkel együtt – a szanatórium dísztermében zajlott. A nem várt események miatti kellemetlenségek következtében a szanatórium vezetői kijelentették, hogy az ő életükben ilyen rendezvényre soha többé nem kerülhet sor. Kinevezése után az új főkönyvelőt a számlák rendezése céljából felkerestük. Tájékoztatót adtunk arról, hogy a vándorgyűléssel kapcsolatban felmerült minden „normális” költséget az Országos Erdészeti Egyesület fizeti. Az összes többi szolgáltatást, valamint az éjszakai ott-tartózkodásból eredő (a függönyökben, szőnyegekben, asztalterítőkben, bútorokban és csillárokból) egyéb károkat, valamint az összetört, megrongálódott vagy eltűnt edények és evőeszközök ellenértékét az állami erdőgaz-

daság kifizeti, és külön tételben a táncot vállalók költségére rendbehozhatja az asztalokat. Mindezek után a szanatórium vezetői kissé barátságosabban ugyan, de a korábbiakat megerősítették. Az események lezárulása után természetesen sok jó szándékú, bölcs, megszívlelendő és mókás tanácsot is kaptam, mint például:

– egy önértékes ember nem venne át olyan erdőgazdasághoz történő kinevezést, amelynek nincs székhelye, székháza és irodája;

– olyan pasast még nem láttam, aki annak örül, hogy elveszti a munkaügyi pert;

– a munka törvénykönyvét nem akkor kell áttanulmányozni, amikor már baj van, hanem munkába lépés előtt.

(Megjegyzem, a korábbi fellépésekhez a táncost és a csizmát mi adtuk, a dobogót, vagy legalább egy kiselejtezett ajtót pedig a megrendelő. Asztali táncra csak az utóbbiak hiánya miatt került sor.)

Zárógondolatként: ha egy zártkörűnek tekinthető szakmai rendezvény után – amelyből addig mintegy nyolcvanát, utána pedig kerekén hatvanat tartottak – még hat évtized múlva is van érdeklődés, megérdemli a figyelmet. Különösen akkor, amikor az érdeklődők zöme az események után született. A közvélemény azt sejteti, mintha ott és akkor valami olyan különös, rejtegetni való dolog történt volna, amit leginkább célszerű elfelejteni. Én, aki hatvan éve vagyok az Egyesület tagja, és mint ilyen, hosszú időn keresztül számos választott tisztséget betöltöttem, továbbá 31 vándorgyűlésen vettem részt, valamint nem utolsósorban – állítólag – a Parádafürdőn rendezett gyűlésen résztvevők közül az utolsó élő tanú vagyok, úgy látom, hogy ennek oka le-

het a rejtélyesség, és a vélt (de valótlán) titkolózás. A szokásostól eltérő két epizód közül az egyik a házigazda szerepét betöltő vezető eltűnése, a másik pedig a kényszerhelyzetben átvirrasztott, gondokkal terhes éjszaka után egy majdnem ismeretlen, csupán 27 éves főmérnökkel az élen mintegy harminc, józan életű, dolgozó, jól képzett, fegyelmezett erdész fergeteges hajnali tánca.

(Ennek a „titkolózásfélének” lapunknál hagyománya van. Én az említett 31 vándorgyűlésből legalább tizet tudnék megemlíteni, amelyeken hasonló események előfordultak anélkül, hogy említésre kerültek volna.)

(Azt természetesen tudomásul kell venni, hogy szakmánkban „A tudomány által kidolgozott, korszerű hosszútávú módszer hatása az iparifikálásra” című előadás vagy írás összehasonlíthatatlanul fontosabb, mint egy, vagy esetleg több igazgató eltűnése, de azt is, hogy az utóbbi híre többben kíváncsiak, mint az előbbire.)

S végül választ adok arra az elég gyakran feltett kérdésre, hogy ezt a történetet miért nem írtam már meg korábban. Ennek több oka volt, de csak a leglényegesebbet ismertetem. Az eseményeket részleteiben nem ismerő, vagy ezekre nem is kíváncsi kíváncsi szemlélő azt gondolhatta, hogy a rács egyik oldalán a csirkefogó, bűnöző, megrögzött gazemberek, a másikon pedig a talpig becsületes, minden szabályt betartó puritán erkölcsösök ülnek, vagy állnak. Ugyanakkor nem lehetett nem észrevenni, hogy a két társaság között még a pókhálónál is vékonyabb választóvonal húzódik. Néhány kirívó eset kivételével az egyik oldalon talán az óvatosabb, ügyetlenebb, bátortalanabb, míg a másikon a vagányabb, bátrabb, vállalkozó szelleműbbek foglalnak helyet. A pillanatnyi helyzettől eltekintve mindkét oldalon osztály-, iskola- és évfolyamtársak, kollégák, munkatársak, vadásztársak és barátok voltak. A szabadlábban lévőket és az őrizetbe vettek a legtöbb esetben csak a véletlen, a szerencse, vagy az ízlés különbözősége választotta el egymástól. Mindenki tisztában volt ugyanis azzal, hogy egy társasvadászat után jobban esik a sült malac vörös borral, mint a füstölt szalonna egy üveg sörrel. Akik a fény- és melegkedvelő tölgyfa alatt szeretnek állodogálni, nem etikailag különböznek azoktól, akik az árnyékot kedvelő gyertyán mellett érzik jól magukat.

Rakonczy Zoltán
erdőmérnök